

TUNTOSARVI

Nro 30 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 30/86
12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen
TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Hyvät lukijat	1
Ajankohtaista	2
Lukijan palsta	11
Ilmoitukset	15

TUNTOSARVI

29.8.1986

Hyvät lukijat

Suomessa on käynnissä Terveystalkoot. Niitä järjestämässä ovat mm. Alko ja vakuutusyhtiöt ja suuri määrä järjestöjä. Ajatuksena on saada suomalaiset sankoin joukoin elämään terveellisesti: syömään sienä ja marjoja, kulkemaan ulkona, olemaan polttamatta tupakkaa ja juomatta viinaa – ainakaan liikaa. Terveystalkoiden tiimoilta järjestetään monenlaisia tempauksia, yksi niistä on tupakan polton lopettamiskilpailu kuntien välillä. Siitä kerrotaan ajankohtaisosastossa.

Varmasti tämä kaikki on ihan hyvää asiaa. Tulee vain mieleen, ovatko ihmisten elintavat niin huonot nykyään että pitää järjestää tällaisia talkoita. Ja ennenkaikkea – vaikuttavatko ne mitenkään. Eikö epä-terveellinen elämä ole usein seurausta sellaisista asioista jotka eivät talkoilla tule autetuiksi. Eivätkö monet juo siksi että elämällä ei tunnu olevan tarkoitusta. Ulkoilu ja muu reippailu tulee luonnostaan jos on onnellinen ja on seuraa jonka kanssa voi lähteä ulos. Kokonaan eri asia on esim. marjojen ja sienien käyttö. Niiden runsaampaa hyväksi käyttöä kannattaa varmasti mainostaa ja opettaa ihmisille. Se on ilmaista ruokaa, joka kannattaa ottaa talteen. Maalla se onkin luonnollinen tapa, kaikki kaukalot ja purkit kerätään täyteen hilloja ja mehuja talven varalle. Mutta yhä suurempi

osa ihmisistä asuu kaupungeissa nykyään. Ja kaupunkilaisille marjaretket ovatkin jo eksoottisia matkoja. Ehkä sittenkin terveystalkoot ovat ihan paikallaan. Mene tiedä.

AJANKOHTAISTA

Asumistukea saavat entistä useammat

Asumistukea saa syyskuun alusta lähtien myös tänä vuonna hankittuihin omistusasuntoihin. Aikaisemmin ei näin uusiin asuntoihin ole ollut mahdollista saada tukea. Uudistus tuo noin kaksituhatta uutta tuen saajaa ja vuosittain noin 3.500 lisää.

Asumistukea eli avustusta vuokran maksuun saivat aluksi vain nuoret lapsiperheet, mutta tuen saajia on tullut koko ajan lisää. Tukea saavat nyt lapsiperheet, myös avoliitossa asuvat, nuoret lapsettomat perheet ja yksinäiset. Lapsettomat avoparit eivät saa tukea.

Asumistukea sai viime vuoden lopussa 94.000 suomalaista kaikkiaan lähes 600 miljoonaa markkaa.

Helsingin Sanomat 22.8.

Eläkeläispuolue tavoittelee kymmentä eduskuntapaikkaa

Suomen eläkeläisten puolueen ensimmäinen puoluekokous on pidetty Tampereella. Kokoukseen osallistui 170 puolueen jäsentä ja muuta uteliasta. Kokouksen väen joukossa oli vain muutama nainen.

Päällimmäiseksi kysymykseksi puoluekokouksessa nousi se, pitäisikö puolueen ajaa vain eläkeläisten asiaa vai ottaako puolue huolehtiakseen myös työttömien, lapsiperheiden ja pienituloisten ongelmat.

Suomen eläkeläisten puolueessa on nyt noin 700 jäsentä, joista nuorin on 22-vuotias ja vanhin 86. Puolueella on lähes sata paikallistyhdistystä. Puolueen puheenjohtaja Yrjö Virtasen mukaan SEP pyrkii pysyttelemään ei-poliittisena. Esimerkiksi ulkopoliittikaan ei tulnaisi puuttumaan.

Helsingin Sanomat 22.8.

Perusyhtymälle uusi johto ja sadoille lopputili

Maan suurin rakennusyhtiö Perusyhtymä on ilmoittanut irtisanovansa tämän vuoden aikana 200-300 työntekijäänsä. Samalla yhtiö sai uuden toimitusjohtajan.

Näiden uudistusten lisäksi koko yhtiön organisaatio muuttuu. Muutokset johtuvat yhtiön huonosta taloudellisesta tilanteesta. Yhtiö tuotti viime vuonna sato-

jen miljoonien markkojen tappiot. Yhtymän palkkalistoilla työskentelee yhteensä noin 14.500 ihmistä.

Perusyhtymän omistavat mm. valtio, kaikki suuret pankkiryhmittymät ja suurimmat vakuutuslaitokset. Yhtymän omistuspohja on laajimpia mitä Suomessa on.

Helsingin Sanomat 16.8.

Lehitkomposteissa suuria radioaktiivisuuspitoisuuksia

Komposteja ei suositella ruokamullaksi

Helsingin yliopiston ympäristönsuojelulaitos on löytänyt erittäin suuria radioaktiivisuuspitoisuuksia Tshernobylin onnettomuuden jälkeen lehdistä kasatuista komposteista. Professori Pekka Nuorteva uskoo, että jos tällaisesta kompostista kehittyvää multaa käytetään ruokakasvien kasvattamisessa, saattaa radioaktiivisuus siirtyä mullassa kasvatettaviin kaseveihin. Hän neuvoo, että tänä keväänä lehdistä tehty komposti tulisi viedä kaatopaikalle tai käyttää kukkien kasvattamiseen.

Professori Nuorteva sanoo, ettei radioaktiivisen kompostilehden vaarallisuudesta lopullisesti tiedetä mitään varmaa. Mitään yllättävää ja vaarallista ei ole odotettavissa, vaikka radioaktiivisessa mullassa viljeltyjen kasvien syöminen lisää joka tapauksessa riskiä sairastua syöpään.

Ympäristönsuojelulaitos aloittaakin nyt tutkimuksen, jossa selvitetään radioaktiivisuuden käyttäytymistä mullassa ja siirtymistä mullasta elintarvikkeisiin. Tuloksia tästä tutkimuksesta on odotettavissa kuitenkin aikaisintaan vuoden kuluttua.

Hirviä ja sorsia voi syödä

Säteilyturvakeskus on havainnut kohonneita radioaktiivisuuspitoisuuksia erityisesti Hämeen läänin sorsalinnuissa. Säteilymääriä ei kuitenkaan pidetä vaarallisen suurina. Myös hirvien säteilymäärät ovat jonkin verran kohonneet Etelä-Suomessa, mutta eivät vaarallisen paljon.

Sen sijaan Etelä-Suomen pikkujärvistä pyydettyä kalaa ei tulisi syödä kuin kaksi, kolme kertaa viikossa. Niissä on radioaktiivisuutta mitattu niin paljon.

Kohonneet radioaktiivisuuspitoisuudet johtuvat Neuvostoliitossa tämän vuoden huhtikuussa sattuneessa ydinvoimalaonnettomuudesta. Onnettomuudessa pääsi ilmaan suuri määrä radioaktiivista säteilyä.

Helsingin Sanomat 16.8.

Sorsastuskausi alkoi

Saaliista odotetaan hyviä

Arviolta noin 150.000 suomalaista metsästäjää osallistuu sorsajahtiin. Tämä on runsas puolet maan metsästäjistä. Sorsastuskausi alkoi 20.8.

Ennakkotiedot kertovat vesilintujen pesimisen onnistuneen tänä kesänä hyvin. Poikueet ovat kehittyneet hyvin ja ovat suuria. »Tuskimpa lentokyvyttömiä poikasia tavataan paljonkaan metsästyksen alettua», sanoo Suomen metsästäjäliiton toiminnanjohtaja Juha Karikko.

Metsästyskausi kestää marraskuun loppuun. Tuona aikana saa metsästää sinisorsaa, tavia, heinätavia, haapanaa, jouhisorsaa, lapasorsaa, punasotkaa, lapasotkaa, tukkasotkaa, telkkää, haahkaa, nokikanaa, merihanhea, metsähanhea, taivaanvuolta, lehtokurppaa ja jänkäkurppaa. Merilintujen metsästys alkaa vasta 10.9. ja kestää marraskuun loppuun.

Sorsastuken luonteeseen kuuluu, että aloitukseen mennään joukoilla, mutta sen jälkeen into laimenee ja linnustus jää useimmilta. Ruvetaan odottelemaan jänisjahtia, joka alkaa 1. syyskuuta.

Helsingin Sanomat 16.8.

Nokia osti SLO:n

Nokia on tehnyt uuden aluevaltauksen. Se osti sähkötukkukauppaa harjoittavan SLO:n osake-enemmistön. Nokia valmistaa mm. kaapeleita, tietokoneita ja erilaisia sähkötarvikkeita. Nyt sillä on hallussaan myös tukkuliike, joka voi myydä Nokian valmistamia tuotteita eteenpäin. SLO tuo myös maahan mm. kodinkoneita ja sähkötarvikkeita ulkomailta.

Helsingin Sanomat 20.8.

Satoja vuokara-asuntoja omistus-asunnoiksi Helsingissä Suunta on sama myös muualla Suomessa

Helsingin Kalliossa Kustaankatu 4:ssä sijaitsevan talon asukkailla on edessään muutto. Entisen vuokratalon huoneistoja myydään hyvää vauhtia omistusasunnoiksi. Helsingissä monen muunkin vuokratalon asukkaita odottaa lähiaikoina sama kohtalo. Asukasliiton järjestösihteerin Peter Fredrikssonin mukaan vuokra-asuntojen myyminen omistusasunnoiksi on viime aikoina kiihtynyt huolestuttavaa vauhtia.

Osa vuokra-asunnoista hädetyistä asukkaista on hakenut vuokra-asuntoa Helsingin kaupungilta. Tilanne on kuitenkin huono. Kaupungin vuokra-asuntoja jonottaa nyt yli 4000 asunnontarvitsijaa ja määrä kasvaa koko ajan. Viime vuonna vuokra-asuntoja haki kaupungilta 6200 ihmistä, joista asunnon saajia lienee vähemmän, sillä vuokra-asuntojen uustuotantoa on vähennetty. Helsingin kaupungissa on tällä hetkellä 30.000 vuokra-asuntoa.

Järjestösihteerin Fredriksson kertoo, että häätöpauksia tulee Asukasliiton hoidettavaksi tiuhaan tahtiin. Fredrikssonin mielestä yhteiskunnan pitäisi etsiä entistä parempia keinoja nykyisen tilanteen ratkaisemiseen. »Nyt pitäisi muun muassa tutkia sitä, miksi vuokra-asuntojen myynti on kiihtynyt niin voimakkaasti», Fredriksson sanoo.

Vuokra-asuntojen myyminen omistusasunnoiksi ei ole vain Helsingin ongelma. Myös muualta Suomesta löytyy kymmeniä samanlaisia tapauksia. Vanha asukkaat joutuvat lähtemään asunnoista, koska heillä ei useinkaan ole rahaa ostaa asuntoja omaksi.

Helsingin Sanomat 20.8.

Asfaltti on nyt halpaa Päällystystöitä lisätty tuntuvasti

Öljyn romahtanut hinta tuli kuin tilauksesta. Autoilijoiden moittimia huonokuntoisia teitä pystytään tänä vuonna päällystämään uudelleen paljon enemmän kuin ennakkoon oli laskettu. Kun raakaöljyn hinta romahti, samalla halpeni myös asfaltin ja öljysoran raaka-aine bitumi jopa kolmanneksella.

»Kuntien ja teollisuuslaitosten kannattaisi päästää pikipojat valloilleen, sillä öljyn hinta tulee jälleen nousemaan. Ainutlaatuinen, edullinen tilaisuus pitäisi käyttää hyväksi, samanlaista ei ehkä tule vuosikymmeniin, kehottaa markkinointipäällikkö Ferit Ainetdin Nesteestä. Myös asfalttiurakoitsijat odottavat tilausruuhkia lähiviikkoina. Päällystystöitä voidaan tehdä vielä syys- ja lokakuussa.

TVL suunnitteli päällystävänsä tänä vuonna noin 5.000 kilometriä. Halventunut bitumin hinta on säästänyt määrärahoja niin, että samalla summalla voidaan uusia 5.300-5.400 kilometrin pinta. Enempää ei TVL pysty hyötymään halvasta bitumista. TVL laati jo vuo-

si sitten päällystysohjelman. Kun öljyn hinta romahti viime keväänä, TVL oli jo lyönyt lukkoon päällystysohjelman. »Emme pysty tarpeeksi nopeasti mukautumaan uuteen tilanteeseen», valittaa ylijohtaja Väinö Suomio TVL:stä TVL yrittää Suonion mukaan saada päällystykseen lisää määrärahoja ensi vuoden tulo- ja menoarvioon.

Helsingin Sanomat 20.8.

Finnair yhteistyöhön SAS-lentoyhtiön kanssa

Suomalainen lentoyhtiö Finnair ja pohjoismainen lentoyhtiö SAS suunnittelevat keskenään yhteistyötä. Ne aikovat sopia eräiden pitkien lentoreittien yhdistämisestä niin, että ne jäisivät vain toisen yhtiön hoidettaviksi. Tällä hetkellä tutkitaan mm. järjestelyä, jossa Finnair hoitaisi yksinään pohjoismaisen Japanin lentoliikenteen ja Kanadan, mutta jättäisi Yhdysvaltain länsirannikon tärkeän lentokesskuksen Los Angelesin kokonaan SAS:n hoidettavaksi.

Finnair menestyi viime vuonna taloudellisesti hyvin. Yhtiö tuotti useiden kymmenien miljoonien markkojen voiton. Tämä vuosi ei ole mennyt yhtä hyvin, sillä lentoliikenteen matkustajamäärät ovat pienentyneet samalla kun ulkomaisia turisteja on Suomeen tullut tänä vuonna entistä vähemmän. Finnairin omistaa Suomen valtio.

Helsingin Sanomat 21.8.

Suomalaisten tupakointia vähennetään kilpailulla

Tupakointiin kuolee vuosittain 3000-5000 suomalaista. Siitä huolimatta, vaikka haitat tiedetään, tupakoi edelleen noin miljoona suomalaista. Tupakoinnin on voitu osoittaa mm. heikentävän muistia, vanhentavan kasvoja, saostavan verta ja aikaistavan vaihdevuosisia.

Neljä Suomen suurinta kansanterveysjärjestöä vetoavat tulevana syksynä suomalaiseen kilpailuhenkeen ja järjestävät lokakuussa tupakoinnin lopettamiskilpailun. Kilpailua tukee tukakastavieroituskurssi televisiossa.

Kilpailun järjestäjät uskovat, että kilpailuun osallistuu jopa 10.000 suomalaista, joista 6.000 kestää tupakoimatta kilpailun vaatimat kaksi viikkoa ja 2.000 lopettaa pysyvästi.

Kilpailulomakkeita jaetaan mm. terveyskeskuksiin, sairaaloihin, apteekkeihin, kirjastoihin ja huolotasemille. Lipuke on pistettävä postiin viimeistään 10. loka-kuuta. Pääpalkintona arvotaan kahden hengen Havaijin-matka.

Helsingin Sanomat 21.8.

Tampereen uusi kirjasto on valmistunut

Arkkitehtien Raili ja Reima Pietilän suunnittelema Tampereen uusi kirjastotalo on otettu käyttöön. Pieti-

löiden suunnittelema talo, jonka he ristivät nimellä Soidinkuvat, muistuttaa ylhäältä päin makaavaa metsäa. Kirjastoa on tehty kolme vuotta. Rakentaminen tuli maksamaan noin 70 miljoonaa markkaa.

Uudessa kirjastossa on muistettu myös vammaiset kirjaston käyttäjät. Esimerkiksi asiakas voi television kaukosäädintä muistuttavalla laitteella hälyttää vahtimestarin avaamaan ulko-oven ja hissini. Vanhaan kirjastoon verrattuna kirjaston käyttötilat ovat kaksinkertaistuneet. Pohjakerroksesta löytyy mm. kolme luentosalia, kuusi tutkijanhuonetta, valokuvatyöhuone ja työväenopiston tilat. Myös lainaamisen odotetaan sujuvan entistä joustavammin, sillä lainaustiskejä ja henkilökuntaa on lisätty. Kaikkiaan kirjastossa työskentelee nyt noin sata ihmistä.

Helsingin Sanomat 21.8.

Lukijan palsta

Ystävät!

Tänä kesänä olen miettinyt paljon asioita... Miettinyt etenkin vammaisuutta, kuinka sen koen ja näen ja mitä se minulle henkilökohtaisesti merkitsee. Näiden asioiden ajattelu, se että voin niitä nyt avoimesti ajatella vaipumatta itsesääliin ja oman kohtaloni surkuttelemiseen, on vaatinut aikaa ja kypsymistä. Ja kyyneleitä, kieltämättä! Enkä yritä sanoa, että kaikki

on nyt selvää ja kivutonta eikä enää koske tai vaivaa. Ei niin – vaan että tilanteet voidaan kohdata valoisastikin. Usein vastoinkäymiset, vammaisuus, sairaus jne. koetaan pelkästään pahana ja kielteisenä asiana. Sentähden että moderni yhteiskuntamme ihanoi kaikkia kitkatta hyvintoimivia systeemejä. Muunlaiset asiat nähdään hankalina. Mutta – uudet systeemit olemme voineet rakentaa vanhojen pohjalta; ne ovat olleet tarpeellisia auttaen meitä kehittymään eteenpäin.

Aivan samalla tavalla voimme kokea vammaisuuden hyväksi, positiiviseksi pohjaksi kehittyä ihmisinä. Ihmisenä olemisen koen nimenomaan sellaisena, että uskallamme elää omana itsenämme! Emme yritä sulautua johonkin valmiiksi tehtyyn ja maalattuun muotiin, jota automaattisesti säädellään yhteiskunnan ihanteiden mukaan. Ne odtelliset ihanteet tulevat ihmisen sydäimestä; aidot, kauniit ja lämpimät asiat, jos niille vaan antaa tilaa tulla.

Aiemmin, ennekuin virallisesti sain tietää vammani laadun elämäni oli tapahtumarikasta matkaamista maailmalla. Mutta myös hyvin pintapuolista! Näin voin laajastikin verraten tänä päivänä sanoa että vammaisuus avasi minulle portin todelliseen, aitoon ja rehelliseen elämään – elämään, jota en vaihtaisi muuhun. Ensimmäistä kertaa elämässäni tunnen nyt kokevani aitoja asioita, aitoja ihmisiä ja olen onnellinen.

»Terveenä» ollessa kaiken peitti pintapuolisuus, ei juurikaan huomannut pieniä yksinkertaisia asioita, jotka tänään tuottavat valtavaa iloa. Monen terveen ih-

misen elämä kulkee automaattista rataa päivästä toiseen ilman että ihminen edes tajuaa ajan kulumisen ja kokee elävänsä.

Vasta kun kohdalle sattuu jotain vakavampaa, esim. vammautuminen, ihminen herää huomaamaan että elämä on jotain muuta kuin itsestäänselvä asia. Se on ihmeellinen lahja! Voisi uskoa, että moni vammaisen elää juuri vammaisena onnellisempaa ja täysipainoisempaa elämää kuin jos olisi terve. Vammaisen elämässä asiat ovat usein oikeassa arvojärjestyksessä. Näin ollen on helppo kysyä onko meidän osamme huonompi kuin terveen ystävämme?! Toki joukossa on myös vammaisia, jotka ovat elämälle katkeria kohtalostaan. Mutta auttaako katkeruus muuta kuin kasvattamaan lisää uusia katkeria tunteita?! Eräs vanhempi henkilö sanoi kerran: olkoon ihminen terve/vammaisen, rikas/köyhä, kaunis/ruma, nuori/vanha... hän on silti ihminen, samanarvoinen, ja itsestäsi riippuu rakennatko elämästäsi katkeran vai onnellisen. Onnellisuus ei ole kiinni pelkästään ulkoisista asioista. Onnellisuus asuu sydämessämme. Ihmiset ottavat sinut vastaan niin kuin itse otat heidät. Jos torjut ja tunnet olosi vaikeaksi, ei muidenkaan ole helppoa lähestyä sinua. Kaikesta huolimatta löytyy ihmisiä, jotka vilpittömästi haluaisivat tutustua sinuun; olla ystäviäsi. Anna heille edes mahdollisuus. Avoin, iloinen mieli ei tyrmää ketään vastaamaan siihen kylmästi. Me kaikki voimme omalla käyttäytymisellämme vaikuttaa siihen, kuinka vammaisiin tulee suhtautua. Luonnollisesti!

Vammaisuudesta voisi rakentaa rehellisesti myön-

teisen kuvan sen sijaan että se yleisesti koetaan vieläkin ikävänä asiana; taakkana. Tervettä itsetunoa sekä paljon iloista, reipasta mieltä kaikille.

Seija Troyano

Lopuksi haluan liittää tähän vielä mietelmäni vammaisuudesta.

rakas ystäväni/naapurini/sisareni/veljeni...
ehkä joskus mietit/säälien/että olen vammaisen/ja miksihän...

mutta älä turhaan/vaivaa päätäsi/vaan hyväksy minut/säälimättä/omana itsenäni/vammaisena/mutta silti/ihmisenä...

elämälläni on/vammaisuudestani huolimatta/tarkoitus...

tarkoitus/joka minun tulee täyttää...

olen tärkeä/ja tarpeellinen/juuri omana itsenäni/vammaisena...

voin elämälläni sanoa jotakin sinulle/terveelle lähimmäiselleni...

sanoa paljonkin/mikä puhuttelee sinua/saa sinut ajattelemaan/ja huomaamaan/että elämästä/on oltava kiitollinen...

ja juuri tämän sanoman lähettiläänä/minä/vammaisen/olen etuoikeutettu/ja olen siitä kiitollinen/ylpeäkin...

sillä minulle on suotu/todella tärkeä tehtävä...

vammaisena/olen saanut lahjan/myös kokea elämää/aidosti...

sillä minulla on aikaa/ajatella/mieltä...

ja lopulta ymmärtää/että itse Luojani/on lahjoittanut minulle elämän/ainutlaatuisen...

Ilmoitukset

Kuopion alueen kerho kokoontuu torstaina 11.9.1986 klo 12.00-15.00 osoitteessa Kuninkaankatu 23 A, toinen kerros.

Tervetuloa joukolla mukaan aloittamaan syksyn toiminta.

Seija Troyano

Turun piirin aluesihtööri Heikki Paatelainen on koulutautumassa Tanskassa 1.9.-3.10.1986. Hänen sijaisenaan toimii Marjatta Puromäki. Marjatta on tavattavissa Turun toimistossa Humalistonkadulla 9.9. klo 12.00-15.00.

Turun piirin kuurosokeiden kerho kokoontuu kesätauon jälkeen jälleen 3.9. keskiviikkona. Vetäjinä ovat Eila Paju ja Marjatta Puromäki. Kaikki Turun alueen kuurosokeat joukolla mukaan!

Oulun piirin aluesihteerin toimisto muuttuu 1.9.1986 alkaen. Osoite on Kajaaninkatu 36, 90100 Oulu, puh. 981/225 532. Toimisto sijaitsee Oulun Näkövammaiset ry:n toimintakeskuksessa.

Tampereen piirin aluesihteerin Pirjo Rissanen on tavattavissa joka kuukauden toinen tiistai klo 12.00-16.00 Jyväskylässä sivuvastaanotolla Jyväskylän Kuurojen Yhdistyksessä kuntoutussihteerin toimistossa osoitteessa Ilmarisenkatu 20, puh. 941/213 292. Seuraava toimistopäivä on 9.9.

Tampereen kuurosokeiden kerho kokoontuu tiistaina 2.9. klo 13.00-17.00 Tampereen Sokeain yhdistyksen kerhuhuoneessa Kuninkaankatu 8 A, toinen kerros.
